

פרשת בחוקותי**משפטי תנאי = משפטי סרק - בריחה מאחריות**

אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה... והשיג לכם דיש את בציר... ואכלתם לחמכם לשבע וגו' (בחוקותי כו, ג-ו) אומר רש"י הקב"ה מתנה תנאי לברכה כאשר תהיו עמלים בתורה אז... ונתנה הארץ יבולה. כלומר מדוע הפרשה פותחת במילה "אם" במשמעות של תנאי? לומר לך שהאל מבטיח שאם נקיים החוקים נזכה לקבל גשם. לאמור שאם ראית רעות בעולם כמו שנת בצורת וכמו נפילות כלכליות הסיבה לכך נעוצה באי שמירת חוקי האל. דרך פרשנות זאת מחנכת את האדם לא להיכנע לטבע ולדטרמיניזם אלא על האדם להתעלות מעל לטבע, ולאמץ דרך אחריות אישית.

אבל עדיין לא ענינו מדוע, בכל זאת, הפרשה פותחת במשפט תנאי "אם"?

יתכן לטעון שמשפט תנאי זה בפתיחת הפרשה בא לחשוף/לרמוז ולהצביע לגורם המעכב את האדם להגיע להישגים, לאושר והצלחה. בדומה לעגלה התקועה בבוץ ובמקום לקום ולעשות משהו העגלון אומר לעצמו: "אם הייתי כך וכך אז היה כך וכך" "אם היה לי כך וכך אז היה כך וכך".

זאת אומרת, משפט תנאי הפותח במילה "אם" לעולם לא יביא את האדם לטרנספורמציה אמיתית הוא יישאר בבוץ. סיפור קצר שכתב הסופר שלום עליכם יכול להסביר לנו טענה זאת. סיפור קצר זה הוא מונולוג, של יהודי עני המספר לקורא כיצד היה פותר את כל בעיותיו הכלכליות ואת בעיות הקהילה ואפילו את בעיות העולם כולו - אילו היה הברון רוטשילד. בפועל יהודי זה לא יצליח לעזור לא לעצמו ולא לסביבתו. לכן על כל אדם יש עליו לקחת אחריות לקום ולעשות. משום שמשפטים כמו:

"אם הייתי מיליונר וודאי שהייתי תורם צדקה"

"אם הייתי מתחתן אם אישה או בעל אחר/ת הייתי מאושר יותר"

"אם הייתי גר בעיר זאת או לא גר בעיר זאת הייתי משכיל יותר"

"אם הייתי מחליף את הבוס או אם הייתה לי עבודה נוספת הייתי מאושר יותר"

"אם הייתה לי הכנסה גבוהה הייתי קונה לי בית חלומות"

"אם היה לי זמן הייתי לומד"

בקיצור הכל היה נראה אחרת אם.... דומה שכל משפטי תנאי לעיל הנם משפטי סרק.

האדם נוצר ללכת ולא לעמוד במצב אחד.

מתוך כך, הפרשה פותחת במשפט תנאי "אם בחוקותי תלכו" אדם הרוצה להעפיל, לשנות את המצב, משפטי תנאי מעין אלה לעולם לא יביאוהו לחוף מבטחים ועלולים להשאירו במקומו.

שבת שלום לקהילת "קדושי ישראל"

בברכה

שרון שלום

רב קהילת קדושי ישראל